

Oölogische en nidologische mededelingen in 1969 (en eerder)

door

W. Ph. J. HELLEBREKERS

LAAT BROEDSEL VAN DE FUUT (Podiceps cristatus).

Op 25 oktober 1968 werd tijdens een tocht per auto over de Noordelijke Lingedijk dicht bij Kedichem, een paar Futen gezien met 3 jongen van p.m. 3 weken oud.

R. van Kalmthout en G. den Uil.

[Voor een soortgelijk geval, zie *Limosa* 39: 82 (H.).]

MELANISTISCHE EIEREN VAN DE WILDE EEND (Anas platyrhynchos).

Dank zij de medewerking van het lid M. de Jong ben ik in bezit gekomen van vier melanistische (zwartachtige) eieren van de Wilde Eend. Het eerste en verreweg het donkerste is gevonden op 22 mei 1969 bij Nagele N.O. Polder, de drie anderen een paar dagen later in dezelfde omgeving. De intensiteit van de melanistische kleur neemt duidelijk af, zodat het laatste ei bijna normaal is, alleen wat grijzer en doffer, een verschijnsel dat volgens de literatuur meer voorkomt. Uit de aard der zaak heb ik gedacht aan de mogelijkheid van „verontreiniging door vuil”, doch dan zou dit vuil met water gemakkelijk afgewassen moeten kunnen worden, hetgeen niet het geval was. Maten en gewichten zijn normaal, nl. 61,2, 43,4 mm. en 5,80 gr. Dit zijn de eerste melanistische eieren, die mij onder de ogen zijn gekomen.

Literatuur: van Pelt Lechner, *Ardea* 4 (1915): 41 en Groebels, *Beitr. z. Fortpfl. Biol.* 12 (1936): 252. (H.)

EEN REUZEN EI VAN DE BLAUWE KIEKENDIEF (Circus cyaneus).

Op 12 mei heb ik bij Reuzel N.Br. een legsel van de Blauwe Kiekendief kunnen verzamelen. Vier eieren waren normaal, gem. $48,1 \times 37,1$ mm. en 2,59 gr., het vijfde ei $56,3 \times 40,5$ mm. en 3,01 gr., een maat, welke alle literatuur-gegevens overtreft. Aan de kleur (helder en fris) is duidelijk te zien, dat dit het laatst gelegd is, terwijl men zou verwachten dat zo'n reuzen-ei het eerst gelegd zou zijn. (H.)

KOLONIE-VORMING BIJ DE TORENVALK (Falco tinnunculus).

In 1968, een jaar, dat althans in de prov. Friesland als een echt muizenjaar kon worden gekarakteriseerd, broedden in de windsingel van een boerderij bij Sneek een Ransuil en 3 Torenvalken op resp. 4, 5, 7 en 5 eieren. Van deze legsels vlogen 3, 3, 6 en 4 jongen uit. De onderlinge afstand tussen de nesten bedroeg resp. 7, 27 en 35 m. De Ransuil broedde op een Houtduiven-nest, de Torenvalk in nestkasten. In totaal waren er in 1968 in Sneek en

HELLEBREKERS, Oö- en nidologische meded., 1969 (en eerder) [LIMOSA, 42

omstreden 23 broedgevallen van de Torenvalk met 124 eieren, waarvan 98 jongen uitvlogen. D. Westra.

[Kolonie-vorming in nestkasten komt bij de Torenvalk meer voor, o.a. in de goede jaren in de Otterskooi (H.)]

WATERHOEN (Gallinula chloropus) BIJNA ZONDER NEST-MATERIAAL BROEDEND.

Op 21 mei 1969 vond ik op Duivenvoorde bij Voorschoten langs een slootkant een nest van het Waterhoen met 5 eieren. Deze waren gedeponceerd in een glad kommetje in de stomp van een afgehakte of afgestorven wilg. Het merkwaardige was, dat dit kommetje praktisch geen nest-materiaal bevatte op een enkel dor blad na in plaats van de gebruikelijke grote hoeveelheid biez en plantenlinten. Een paar dagen daarna waren er nog steeds 5 eieren in het nest, warm en dus niet verlaten. (H.)

EEN LEGSEL VAN DE MORINELPLEVIER (Charadrius morinellus) UIT DE N.O. POLDER.

Dank zij de medewerking van het lid M. de Jong ben ik in het bezit gekomen van een legsel van de Morinelplevier, dat bij veldwerkzaamheden was gevonden op 16 mei 1969, werd verlaten en op 23 mei verzameld. Het is een typisch legsel: maten en gewichten resp. 39.7×27.6 mm. en 0.73 gr. (H.)

NOG EEN VIER-LEGSEL VAN DE STRANDPLEVIER (Charadrius alexandrinus).

Het lid Hoogerwerf berichtte mij, dat hij op 9 juni 1969 op Ameland een vier-legsel van de Strandplevier had aangetroffen. (H.)

[Voor een eerder geval, in O. Flevoland, zie Limosa 35: 157 (H.)]

AFWIJKENDE BROEDPLAATS VAN DE STORMMEEUW (Larus canus).

Een paartje Stormmeeuwen heeft in 1969 gebroed, op drie eieren, in een bietenveld aan de Han Stijkelweg en één paartje in een aardappelveld aan de Karel Doormanweg, beide gelegen in de N.O. Polder. M. de Jong.
[Broedde ook in 1953 in deze polder in totaal 6 paar (zie Limosa 26: 115 en 31: 149. t.K.)]

TURKSE TORTEL (Streptopelia decaocto).

Dank zij de medewerking van het lid Coldewey ben ik nog in bezit gekomen van twee legsels van de Turkse Tortel. Met de reeds gepubliceerde maten (zie Limosa 40: 118) krijgen wij de volgende formule:
9: $30.9(29.1-32.1) \times 23.3(22.6-24.5)$ mm.; 9: $0.53(0.47-0.59)$ gr.

(H.)

KOEKOEK (Cuculus canorus) MET ZELDZAME PLEEGOUDERS

Naar aanleiding van de mededeling over de Roodborst als waardvogel van

de Koekoek (*Limosa* 41: 115), vermeld ik hierbij, dat ik op 22 juni 1961 in Aerdenhout een Koekoeksjong ringde in het nest van een Roodborst. De waardvogel nam ik zelf waar. J. van der Elst.

LAAT BROEDSEL VAN DE APPELVINK (Coccothraustes coccothraustes).

Op 10 september 1968 nam ik een vluchtig jong van de Appelvink waar bij Laren G. K. Waldeck

ONGEVLEKT LEGSEL VAN DE KNEU (Carduelis cannabina).

Ik kwam in bezit van een ongevekt 5-legsel van de Kneu (verlaten), verzameld op 21 mei 1969 bij Schokland, N.O. Polder. (H.)

Carduelis SPECIES, EEN OÖLOGISCHE PUZZLE.

Ten Kate deelde mij terloops in een telefoongesprek mede, dat hij op 1 juni in Oostelijk Flevoland een vermoedelijk verlaten nest gevonden had met 6 eieren in een Oostenrijkse den, p.m. 1,50 m hoog. Op mijn verzoek is hij op 6 juni naar de vindplaats teruggegaan en heeft het nest met legsel, dat nu definitief verlaten bleek te zijn, voor mij verzameld. Van de 6 eieren waren er twee gescheurd; de 4 overige eieren zijn zonder enige twijfel van een *Carduelis*-type en wel óf van de Kneu (*Carduelis cannabina*) óf de Kleine Barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*). Gem. maten en gewichten: 16.8×12.9 mm en 77 m.gr.

Voor *cannabina* zijn de maten en gewichten van Nederlands materiaal (uit eigen collectie en uit het Rijksmuseum te Leiden) 71: $18.1(14.7-22.2) \times 13.3(11.2-14.9)$ en 60: $89(60-109)$ m.gr.

Voor *cabaret* zijn de gegevens volgens C. R. Jourdain (in „The Eggs of European Birds”) 100: $15.7(14.3-17.5) \times 12.1(10-13.2)$ en 16: 73 m.gr.

Het legsel uit O. Flevoland staat dus tussen beide soorten in. Ik hoopte, dat het nest uitkomst zou geven, doch ook dit is niet sprekend voor een van beide species. Hoewel ik overhel naar *cabaret* (een „volledig” legsel van kleine eieren komt niet veel voor), blijft de determinatie tot mijn spijt onbeslist. Ik meende het echter als „vraagstuk” te moeten publiceren. (H.)